Hüseynbala MİRƏLƏMOV

MƏNİM POLİSİM

Polis Azərbaycan dövlətinin, xalqımızın keşiyində duran mübariz bir orqandır.

Heydər ƏLİYEV

...Lənkərandan qayıdırdıq, maşını oğlum idarə edirdi, bacıoğlu da bizimlə idi. Yolun tən yarısından bir xeyli keçmişdi ki, oğlum benzinin artıq tamam tükənməsinə işarə edən işığa baxıb heyifsiləndi:

- Gərək şəhərdən çıxanda benzin vuraydıq. Qorxuram yanacaq qurtara, yarı yolda qalaq.

Mən onu benzindən yana narahat olub geniş, hamar və sürətli yolda diqqəti yayınmasın deyə xatircəm etmək istədim:

- Narahat olma, oğul, səhv etmirəmsə, irəlidə yanacaqdoldurma məntəqəsi olmalıdır...

Amma deyəsən, özüm də unutmuşdum ki, yol yeni çəkildiyindən ətrafında hələ lazımi sayda yanacaqdoldurma məntəqəsi yoxdur və yolda qala bilərik. Necə deyərlər, ağlımıza gələn başımıza gəldi...

Oğlum maşının artıq təntiyərək sürətdən düşdüyünü görüb onu yolun kənarında saxladı, qəza işıqlarını yandırdı, mühərrik sanki bunu gözləyirmiş kimi astadan bir-iki dəfə "öskürüb" səsini xırp kəsdi...

***

Artıq qürub günəşinin al-qırmızı şəfəqləri üfüqlərin arxasında qeyb olurdu, qaş qaralırdı. Biz səbirlə yanımızdan sürətlə şütüyən maşınları izləyirdik. Mən də gözləyə-gözləyə ötən illərin bəzi məqamlarını xatırlayırdım.

Uzun illərdir ki,

yollardayam, sürücü həmrəyliyinin necə yüksək bir dəyər olduğuna, belə çətin məqamlarda yazılmamış qanun kimi dərhal işə düşdüyünə bələd idim. Sürücülərin təmənnasız yardıma tələsib bir-birini yolda qoymadıqlarını çox görmüşdüm. Ona görə ötən illərin təcrübəsindən gələn bir əminliklə gözləyirdim ki, elə indicə sürücülərdən biri maşınını yanımızda əyləyəcək, dərdimizi öyrənib, azacıq benzin verəcək. Sonra biləcəkdik ki, yanacaqdoldurma məntəqəsi də bir elə aralıda deyilmiş, cəmi bir-iki litr benzin bizə bəs edərmiş. Gözlə, təqribən saata qədər vaxt keçdi, amma çifayda, yanımızda bir nəfər də saxlamadı. Məndən də çox bu duruma cavanlar sıxılırdılar.

Birdən uzaqdan bir Dövlət Yol Polisi avtomobilinin sayrışan işıqlarını yandırıb bizə tərəf irəlilədiyini gördük. Bərabərimizə çatıb əylədi, iki gənc yol polisi əməkdaşı idi.

Biri aşağı düşüb nə baş verdiyini, nə kömək lazım olduğunu soruşdu. Durumu izah edincə, dedi ki, qarşıda yanacaqdoldurma məntəqəsi var. Cavanlardan birinin onlarla gedib benzin gətirməsini məsləhət gördü və əlavə etdi ki, onların maşınında benzin üçün balaca qab da var. Bacıoğlu onların avtomobilinə əyləşdi, sürüb getdilər, aradan heç on dəqiqə keçmədi ki, yenidən geri qayıtdılar. Polis əməkdaşları benzini maşınımıza tökməyə yardım göstərdilər, oğlum mühərriki işə saldı, xudahafizləşib ayrılmaq istəyəndə onlardan ad və soyadlarını soruşdum.

Biri gülümsünərək dilləndi:

- Yəqin, bunu təşəkkür etmək üçün soruşursunuz. Amma üzrlü sayın, nizamnaməmizə zidd olsa da, bu dəfə özümüzü təqdim etməyəcəyik. Çünki biz böyük bir iş görmədik. Sadəcə vəzifə borcumuzu yerinə yetirdik. Bunun üçün də heç bir təşəkkürə gərək yoxdur. Yolunuza sağ-salamat davam edin, bu bizə yetər. Sizə yaxşı yol!

İsrarımın heç bir nəticə verməyəcəyini görüb mən də ölkəmin bu gənc polis əməkdaşlarına öz şərəfli xidmətlərində uğurlar arzulayıb, maşına əyləşdim. Yolumuza davam edib, qarşıdakı benzindoldurma məntəqəsində maşının çəninə lazımi qədər yanacaq vurduq. Bacıoğlu dedi ki, o, bayaq polis əməkdaşlarını yoldan çox saxlamamaq üçün geri taksi ilə qayıtmaq istəyib, amma onlar buna razı olmayıblar, onu geriyə də öz maşınlarında gətiriblər. Gənclər yol boyu polislərimizin bu nümunəvi hərəkətindən heyranlıqla danışırdılar. Söz sözü gətirir, polislə bağlı şahid olduqları, rast gəldikləri, dost-tanışdan eşitdikləri başqa belə xoş nümunələr də yada düşürdü.

Onu da qeyd edim ki, polislər heç məni tanımamışdılar da...

***

Həmin polislərin bizə etdiyi kömək, özlərinin də dediyi kimi, mahiyyətcə bəlkə elə böyük bir yaxşılıq sayılmazdı. Amma bəzən hansısa anlarımızda başqasının adicə sözü, kiçicik nəcib hərəkəti, xeyirxahlığı bizdən ötrü o qədər böyük mənəvi dəyər yaradır ki, onu heç bir ölçü meyarı ilə qiymətləndirə bilmirsən. Başımıza gələn o yol əhvalatı da belə hallardan idi. O iki polis əməkdaşının hərəkətindən riqqətə gəlmişdim, əhvalım çox durulmuşdu, elə bilirdim, ömrümə illər calanıb.

Bəlkə də

bunu adi yol maşını sürücülərindən biri eləsəydi, heç bu qədər təsirlənməyəcəkdim. Çünki yaxşılıq, xeyirxahlıq, başqalarına təmənnasız kömək xalq olaraq qanımızdadır, adət-ənənələrimizdən gəlir. Nə vaxtsa mən də yolda qalanı darda qoymamışam, nə vaxtsa məni də yolda qoymayanlar olub. Əcdadlardan üzü bəri belə hərəkətlər bizim üçün o qədər gündəlik həyat lövhələrinə çevrilib ki, artıq adiləşib və belə olması deyil, belə olmaması adama qəribə gəlir. Bizə kömək edən o polislərinsə maşınlarında, uniformalarında dövlət gerbimizin təsviri vardı...

Onlar Azərbaycan dövlətinin rəmzləri idi...

Onların timsalında dövlətimiz özü yarı yolda qalmış vətəndaşlarının köməyinə yetişmişdi... Üzləşdiyimiz problemi cəmi bir neçə dəqiqənin içində yoluna qoymuşdu. Necə ki, bizim şəxsən şahid olmadığımız, görmədiyimiz, bilmədiyimiz on minlərlə belə vəziyyətlərdə, bundan da qat-qat ağır durumlarda Azərbaycan dövləti dərhal öz vətəndaşının yardımına tələsir, çarəsiz anında ona əl uzadır, dadına çatır...

Ən çox buna duyğulanmışdım...

***

Bir tərəfdən də maşınımızın yanıb-sönən qəza işıqlarını, yol kənarında kömək ümidi ilə nəzərlərini onlara dikmiş bir ahıl, iki cavan yol adamını sanki heç görmürmüş kimi yanımızdan şütüyüb keçən maşınlar, onların sürücüləri, sərnişinləri gəlirdi ağlıma...

Və öz-özümə sual verirdim ki,

biz niyə belə olmuşuq, görəsən?! Axı bu cür görməmişdik, bu cür yaşamamışdıq! Doxsanıncı illər idi. Öz şəxsi "Jiquli"mdə incəsənət muzeyinin qabağı ilə üzüyuxarı qalxırdım. Maşın birdən-birə titrəyərək söndü. Mən "Jiquli"dən düşüb "kapot"u açdım. Ancaq heç nədən başım çıxmırdı. Yalandan bir az qurdalanandan sonra çəkilib bir qıraqda dayandım. Bir anın içində maşının qabağında və arxasında bir neçə avtomaşın dayandı.

Sürücülər mənə yaxınlaşıb nə baş verdiyini soruşdular. Mən cavab əvəzinə çiyinlərimi çəkdim. Onlar məsələni anlayıb mühərrikxanaya baxdılar. Xülasə, maşını düzəldib, məni yola saldılar. Bax belə də olurdu!

Həmin gün Bakıya çatana qədər daxili dünyamda o yol əhvalatından yaddaşıma köçmüş iki mənzərə üz-üzə dayanmışdı. Bir tərəfdən bizə məhəl qoymadan yanımızdan ötüb keçən insanlar, zəifləyən milli dəyərlər, adət-ənənələr, bu biri tərəfdən də Azərbaycan polisinin nümunəvi davranışı...

Bununla belə, ürəyimdə bir əminlik də vardı və yenə də var ki, ay ötəcək, il dolanacaq, insanlarımız müasirlik adı altında bizə sırınan saxta həyat tərzlərinin puçluğunu dərk etdikdən, bir-birinə soyuqluqdan biganəlikdən usandıqdan sonra yenidən milli-mənəvi dəyərlərə üz tutacaqlar, onlardan möhkəm-möhkəm yapışacaqlar, görəcəklər ki, ata-babalarımızın yaratdıqları örnəklərin alternativi yoxdur və biz gələcək nəsilləri də bu örnəklər ruhunda böyüdə biləcəyik.

Təki o gördüyüm polislər misalı bütün görəvlilərimiz öz vəzifələrini vicdanla, sevgi ilə yerinə yetirsinlər, dövlətimiz güclü olsun, hər bir vətəndaşımız bu dövlətin güclənməsindən ötrü üzərinə düşən məsuliyyəti hiss edə bilsin.

***

"Polis" sözü, qədim yunanca, bildiyim qədər elə "dövlət" deməkdir. Azərbaycan polisi öz adına sadiqliyini, bu dövlətin ərazi bütövlüyü, ayaqda durması, vətəndaşlarımızın təhlükəsizliyi naminə fədakarlığını, igidliyini yaxın tariximiz boyu dəfələrlə sübuta yetirib.

Müstəqil dövlətimiz

ötən il elan olunmasının 100 illiyini böyük sevgi ilə qeyd etdiyimiz Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin hüquqi varisi olduğu kimi, Azərbaycan polisi də cümhuriyyətimizin şərəfli yadigarlarındandır.

Polis orqanlarımızın bir əsrdən də çox müddəti əhatə edən fəaliyyətində Ulu Öndər Heydər Əliyevin ölkəmizə rəhbərliyi dövrü xüsusi yer tutur. Ümummilli Liderin hələ Sovet Azərbaycanına rəhbərlik etdiyi illərdə daxili işlər orqanlarının təşkilati və ideoloji cəhətdən möhkəmlənməsi, sıralarının saflaşdırılması, peşəkar kadrların irəli çəkilməsi istiqamətində ardıcıl işlər görülmüşdü.

Tarixin yeni dönəmləri sübuta yetirdi ki, Ulu Öndərin daxili işlər orqanları əməkdaşlarında formalaşdırdığı milli dövlətçilik düşüncəsi, vətənə sevgi hissi, Azərbaycan zabiti şərəfinə sadiqlik ruhu cəmiyyətimiz üçün nə qədər böyük önəm daşıyırmış.

Ötən əsrin 80-ci illərinin sonlarında Ermənistan öz mənfur planlarını işə salıb ölkəmizə qarşı hərbi təcavüzə başlayanda vətənin sərhədlərinin müdafiəsinə yollanan ilk və yeganə qüvvə məhz polislərimiz oldu. Polis dəstələrimiz, sonralar isə Daxili Qoşun hissələrimiz uzun müddət düşmənə qarşı rəşadətlə vuruşub qəhrəmanlıq göstərdi. İndi hansısa ağzının sözünü bilməyənlər Azərbaycan polisinin ünvanına artıq-əskik danışmağa başlayanda yaxın tariximizlə bağlı çox ağrılı, amma bir o qədər də qürur duyası rəqəmlər düşür yadıma. Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda daxili işlər orqanlarımızın düz 1695 əməkdaşı və hərbi qulluqçusu şəhidlik məqamına yüksəlib, 1710 nəfər yaralanıb. Müstəqillik illərində xidməti vəzifələrini yerinə yetirərkən Azərbaycan daxili işlər orqanlarının 99 əməkdaşı həyatını itirib, 2640 nəfər xəsarət alıb. 67 nəfər Milli Qəhrəman adına, 1143 nəfər orden və medallara layiq görülüb.

Belə baxanda elə bilirsən ki, adi statistikadır, oxudun keçdi. Amma bu rəqəmlərin hər birinin kölgəsində bir lay divar övladımızın ağrılı taleyi var. Bu rəqəmlərin hər birinin arxasından bir ailənin, nəslin, el-obanın əzab-əziyyətləri görünür. Amma eyni zamanda bu rəqəmlərin hər birinin arxasından həm də onların öz ölümləri, yaralanıb sağlamlıqlarını itirmələri ilə xilas etdikləri minlərlə insanımızın minnətdarlıq dolu çöhrələri boylanır.

Bu gün Azərbaycanda mövcud olan sabitlik və inkişaf mühiti, insanların təhlükəsiz şəraitdə, hüzur içində rahat həyatını yaşaması, öz gündəlik iş-gücü ilə məşğul ola bilməsi o rəqəmlərdən başlanır: şəhidlik məqamına yüksələn o igidlərimizin nakam ömürlərindən, yaralanıb sağlamlığını itirən o qəhrəmanlarımızın qorxmazlığından, dəyanətindən.

Onlar bu fədakarlığı bizim üçün ediblər...

Biz də cəmiyyət olaraq bunun dəyərini bilməliyik, yaşadığımız əmin-amanlıq mühitinin hansı çətinliklər bahasına başa gəldiyinin fərqində olmalıyıq. Və Azərbaycan polisi bizi cinayətkarlardan, cəmiyyətə təhlükə törədən ünsürlərin təhdidlərindən canı-qanı ilə qoruduğu kimi, biz də öz polisimizi məqsədli şəkildə onun nüfuzuna qara yaxmaq istəyənlərdən, təxribatçılardan qorumağa çalışmalıyıq. Bunu hər birimiz özümüzə vətəndaşlıq borcu bilməliyik.

Müstəqillik illərində böyük inkişaf yolu keçmiş və dövlətimiz kimi fəaliyyət tarixinin bütün parametrlər üzrə ən güclü səviyyəsinə gəlib çatmış Azərbaycan polisinin özlüyündə bəlkə də buna ehtiyacı yoxdur heç. Amma axı bizim cəmiyyət olaraq özümüzün buna çox böyük ehtiyacımız var.

Cəmiyyət qanunları da təbiət qanunları kimidir. Məsələn, ağına-bozuna baxmadan ağacları baltalasan, axar suyun gözünü tutsan, qısa müddətdən sonra meşəliyin səhraya çevrilməsi labüddür. Bu, Ana Təbiətin insanın yanlışlarına verdiyi reaksiyadır. Bunların əksini edəndə isə ətraf mühitin necə yaxşılaşıb, göz oxşadığına özün şahid olacaqsan.

Cəmiyyət də bizim doğru və yanlışlarımıza qiymətini əməllərimizin, davranışlarımızın nəticələri ilə verir: haradasa oxumuşdum ki, istənilən ölkədə polisə qarşı mənfi münasibətin formalaşması, insanların polisə nifrət ruhunda köklənməsi qısa zamanda orada cinayət hallarının statistikasını bir neçə dəfə artırır.

Bunları əsla özümdən yazmıram. Elmi-tədqiqat mərkəzləri onillər ərzində belə məsələləri öyrəniblər, statistik təhlillər aparıblar, aydın nəticələrə gəliblər. Ona görə də polis haqqında mənfi rəy yürüdən hər kəs əvvəlcə düşünməlidir: bununla gələcəyin neçə cinayətkarına yardım göstərirəm, neçə ağır cinayətə, neçə insanın cinayət qurbanı olmasına vəsilə oluram?!.

***

Sovet vaxtı belə bir ifadə çox məşhur idi: "mənim milisim məni qoruyur". Sovet milisi bu ifadəni xüsusilə İkinci Dünya müharibəsindən sonra cəmiyyətdə cinayətkarlıq hallarına qarşı mübarizədə göstərdiyi fədakarlıqlara, ictimai asayişin, insanların təhlükəsizliyinin təmin olunması sahəsindəki fədakarlıqlarına görə haqq etmişdi. Söhbəti çox uzatmayacağam: o illərdə çəkilmiş "Görüş yerini dəyişmək olmaz", "Arxadan vurulan zərbə" kimi sovet trillerlərini xatırlasaq, daxili işlər orqanları əməkdaşlarının o vaxtlar da necə mətinliklə çalışdıqlarını, bu sistemdə necə çətinliklər bahasına güclü ənənələrin formalaşdığını və bu ənənələrin təcrübəli peşəkarlardan gənc davamçılara ötürüldüyünü görərik.

Əfsuslar olsun ki, ötən əsrin 90-cı illərinin əvvəllərində çox qısa zaman içində bu ənənələr sıradan çıxarıldı. Adını yenicə dəyişmiş polisə qarşı məqsədli təxribatlar işə düşdü. Əsl peşəkarlar kənarlaşdırıldı, yerlərinə - geyindiyi formanın, daşıdığı poqonların məsuliyyətini qətiyyən dərk etməyən, öz vəzifə borcunu yerinə yetirib ictimai asayişi təmin etmək əvəzinə siyasətlə məşğul olan və polisi də siyasi təxribatlara çəkib öz oyunlarına alət etmək istəyən təsadüfi adamlar gətirildi.

(ardı növbəti sayımızda)